

ศึกษาการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
A STUDY OF THE USE OF EDUCATIONAL INNOVATION IN SOCIAL STUDIES,
RELIGION AND CULTURE IN THE 21ST CENTURY OF PRIMARY SCHOOL
TEACHERS IN BANG KHEN DISTRICT OF BANGKOK

พระดรรณภัทร จิตตปณโย (ศรีทับทิม) ¹

Phra Daranpat Jittapanyo (Sritabtim)

เกษม แสงนนท์ ²

Kasem. Seangnon

ยุทธีวีร์ แก้วทองใหญ่ ³

Yutthawee Keawthongyai

Corresponding Author E-mail: daranpat.sri@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) เพื่อเสนอแนวทางการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า สภาพการใช้ นวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ ได้แก่ อันดับ 1 นวัตกรรมการเรียน การสอน ($\bar{X} = 4.47$) อันดับ 2 นวัตกรรมประเมินผล ($\bar{X} = 4.40$) อันดับ 3 นวัตกรรมสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.34$) อันดับ 4 นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.30$) อันดับ 5 นวัตกรรมการบริหาร ($\bar{X} = 3.67$)

2. การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า มีการพัฒนา นวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับ คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านนวัตกรรมสื่อการสอน 4) ด้านการประเมินผล 5) ด้านการบริหาร

3. แนวทางการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูควรบูรณาการนวัตกรรมกับหลักสูตร แกนกลาง สรุปลเนื้อหาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ใช้นวัตกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน ไม่ เบื่อหน่าย กล้าคิด กล้าทำ อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ฝึกให้สืบค้นผ่านคอมพิวเตอร์ เรียนแบบมีส่วนร่วม เน้นสอน ด้วยการปฏิบัติ จัดการความรู้ในองค์กร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, ศตวรรษที่ 21

¹ หลักสูตร พ.ธ.ม. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² ผู้อำนวยการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The objectives of the study included 1) to study the conditions of the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture; 2) to study the use of the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture; and 3) to propose the ways of using the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture in the 21st century of elementary school teachers in Bang Khen District of Bangkok. The study was a mixed method between a quantitative research and qualitative one in nature.

The results of the study found that:

1. Regarding the conditions of the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture it found that in a high level overall ($\bar{X} = 4.24$). The highest level was on educational innovation ($\bar{X} = 4.47$), followed by evaluating innovation ($\bar{X} = 4.40$), teaching media innovation ($\bar{X} = 4.34$), curriculum ($\bar{X} = 4.30$), and administrative innovation ($\bar{X} = 3.67$) respectively.

2. In respect of the use of the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture in the 21st century of elementary school teachers in Bang Khen District of Bangkok it found that there were more outcomes of developing the educational innovation respectively 1) in the curriculum innovation 2) in the educational innovation 3) in the teaching media innovation 4) in the evaluation innovation and 5) in the administrative innovation.

3. For the proposal of ways for using the educational innovation in Social Studies, Religion and Culture in the 21st century of primary school teachers in Bang Khen District of Bangkok it revealed that teachers should integrate the innovation with the core curriculum, make a summary of content through printed media, using the innovation in association with the local environment, encouraged students to be happy, un bored, curious to think and do, eager to newly acquire, trained students how to study via a computer, used a participatory learning method, emphasized a practical study, used knowledge management in the organization and Information Technology for management.

Keywords: Innovation, Teaching Social Religion Culture, 21 Century

บทนำ

การเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญจะเห็นว่าพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีบทบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษาและ นวัตกรรมการศึกษาไว้หลายมาตรา มาตราที่ สำคัญ คือ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการ วิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายที่คุ้มค่าและ

เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย และในมาตรา 22 "การจัดการศึกษาต้องยึด หลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม ตามศักยภาพ"

การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้ สำเร็จได้ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังกล่าว จำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาช่วย แก้ไขปัญหาทางการศึกษาทั้งในรูปแบบของ การศึกษาวิจัย การทดลองและการประเมินผล นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ว่ามีความ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด นวัตกรรมที่นำมาใช้ ทั้งที่ผ่านมาแล้วและที่จะมีในอนาคตมีหลาย ประเภทขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมใน ด้านต่าง ๆ ในที่นี้จะขอกกล่าวคือ นวัตกรรม 5 ประเภท คือ 1. นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร 2. นวัตกรรมการเรียนการสอน 3. นวัตกรรมสื่อ การสอน 4. นวัตกรรมการประเมินผล 5. นวัตกรรมการบริหารจัดการ

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) ทำให้ทักษะ ที่จำเป็น สำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปจาก ยุคศตวรรษที่ 20 อย่างชัดเจน เหตุเนื่องจาก งานที่เคยใช้คนทำงานกับเครื่องจักรกำลัง เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพราะคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคมได้ขยายขีด ความสามารถจนสามารถทำงานแทนที่คนได้ สัดส่วนแรงงานระดับชาติบางส่วนที่เพิ่มขึ้นใน งานที่เน้นการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญและต้อง ใช้ การสื่อสารที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นงานที่คอมพิวเตอร์ ไม่สามารถทำแทนคนได้ในศตวรรษที่ 21 จึง ต้องมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสาร ที่ซับซ้อน จากยุคเดิม สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดองค์ ความรู้ที่ชัดเจนและนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น. 1-2)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนใน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียน

ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วย การ อยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับ ตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็น ผลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทาง สังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่ เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญอก งามในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ คือ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะให้ความรู้แก่ผู้เรียน ในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการ สำคัญๆในสาขาวิชาต่าง ๆ สังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากร ศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขอบเขตที่ กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น โดยจัดการเรียนรู้ ในลักษณะ บูรณาการหรือสหวิทยาการ

2. ด้านทักษะและกระบวนการ คือ ใน การเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นั้น ผู้เรียนควรจะได้พัฒนากระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการ ดังนี้

2.1 ทักษะการคิด เช่น การสรุป ความคิด การแปลความ การวิเคราะห์หลักการ และการนำไปใช้ ตลอดจนการคิดอย่างมี วิจัยรณญาณ

2.2 ทักษะการแก้ปัญหา ตาม กระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการสืบ สอบ เช่น ความสามารถในการตั้งคำถามและ การตั้งสมมติฐานอย่างมีระบบ การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบสมมติฐาน และสรุปเป็นหลักการ

2.3 ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลความรู้โดย การอ่าน การฟัง และการสังเกต ความสามารถ

ในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอ ความสามารถในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลา และการจัดบันทึก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้

2.4 ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การทำงานของกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ผลงาน ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านเจตคติและค่านิยม คือ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และการปกครองของศาสนา และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ด้านการจัดการและการปฏิบัติ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมป้อนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ เมื่อมองใน

ภาพรวมๆ แล้วจะพบว่า ความสำคัญของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบ การตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดีแล้ว ยังช่วยให้ นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเอง และสังคมได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาโดยใช้วัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนวทางการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครู
โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) นำและวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน และจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร 5 คน การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ (Contact Analysis)

1. กลุ่มประชากรตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 451 คน 5 โรงเรียน (ดังตารางที่ 3.1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากกลุ่มประชากรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan) (ธานีินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, น. 49) จากการคำนวณที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ± 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คนเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 3.1 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple - Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Without

Replacement) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน

2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีประกอบด้วย 5 ประเภท คือ นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร นวัตกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรม การประเมินผล และนวัตกรรม การบริหาร

โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวทฤษฎีของลิเคิร์ต (Likert) (ธานีินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, น. 49) ที่ 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้นำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือการวัดของ Likert ดังนี้

มากที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

มาก กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

น้อย กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

2.3 ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-end questions) ในประเภท 5 ด้าน แต่ละด้านเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

3.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในรายด้าน ทั้ง 5 ด้านนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การให้ความหมายของคะแนนความคิดเห็น แปลตาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมาย

4.50 – 5.00 มีระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

3.50 – 4.49 มีระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้มาก

2.50 – 3.49 มีระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ปานกลาง

1.50 – 2.49 มีระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้น้อย

1.00 – 1.49 มีระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์และแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับประถมศึกษาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ อายุ 31-40 ปี จำนวน 75 คน อายุ 20-30 ปี จำนวน 58 อายุ 41-50 ปี จำนวน 51 คน และอายุ 51-60 ปี จำนวน 26 คน ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 165 คน ปริญญาโท จำนวน 45 มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 76 คน ประสบการณ์ 6-10 ปี จำนวน 70 คน ประสบการณ์ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน ประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 31 คน สอนโรงเรียนบ้านคลองบัว จำนวน 69 คน โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 56 คน โรงเรียนประชาภิบาล จำนวน 40 คน โรงเรียนบ้านบัวมล จำนวน 34 คน และโรงเรียนวัดไตรรัตนาราม จำนวน 11 คน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรมของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาพรวมทั้ง 5 ด้านพบว่าครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ นวัตกรรมการประเมินผล นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร และ นวัตกรรมการบริหาร ตามลำดับ

2 ผลการศึกษาการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

พบว่านวัตกรรมทางด้านหลักสูตรเป็นการใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการสอนบุคคลให้มากขึ้น ในด้านนวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นการใช่วิธีระบบในการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ๆ ที่เน้นการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทางด้านสื่อการสอนมีการนำศักยภาพของเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการตรวจสอบและนำไปใช้วัดประเมินผลผู้เรียน และสุดท้ายการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการ ตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก นวัตกรรมการศึกษา

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ในประเด็นว่า การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ควรเป็นอย่างไรสรุปได้ว่า

นวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนนั้นสามารถจัดเป็น 2 ประเภทคือนวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ และ นวัตกรรมประเภทรูปแบบ เทคนิค / วิธีการสอน ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาจิตพิสัยในการเรียนการสอนด้วย

3. เพื่อเสนอแนวทางการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

การนำเสนอแนวทางการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จากการได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ให้เป็นขั้นตอนกระบวนการดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดลำดับการสอน ขั้นตอนที่ 2 จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 เลือกใช้สื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลวัดผลเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนา เพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีทักษะตามรูปแบบการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 จากผลการศึกษา พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร รูปแบบการ

สอนของครูในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้มีความเข้าใจผู้เรียนและสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้จากภายในตัวของผู้เรียนเองโดยเชื่อมโยงความรู้ต่างได้ ครูสามารถจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกันและผู้เรียนกับครู และ ครูสามารถออกแบบสร้างสรรค์ กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษา นวัตกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

พบว่าครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ นวัตกรรมประเมินผล นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร และ นวัตกรรมการบริหาร ตามลำดับ

นวัตกรรมการเรียนการสอน

พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ นักเรียนมีความสุขและไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าทำ คำนคว้า และ เรียนรู้ ด้วยตนเองมากขึ้นในรายวิชา พระพุทธศาสนา และ นักเรียนสามารถค้นคว้า ข้อมูลได้ด้วยตนเองจากห้องสมุด ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจ ความกระตือรือร้นในการสอนมากขึ้นเมื่อมีภาพประกอบ ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัตสญา พูนผล, ชาตรี เกิดธรรม และ บุญเรือง ศรีเหรียญ (2558) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.96/85.57 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับ .05

นวัตกรรมการประเมินผล

พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องประชุม ครูมีการสอนจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบ และ นักเรียนมีการทำรายงาน หลังจบบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธร แก่นมณี และคณะ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก

และแตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่มี เพศแตกต่างกัน คือ เพศชาย และเพศหญิงมี ความคิดเห็นต่อการประเมินผลการสอนวิชา พระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก

นวัตกรรมกรรมการบริหาร

พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการความรู้ภายในองค์กร มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะในการเรียนการสอน และ คุณลักษณะ ของการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐาน ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ข้อที่มีความคิดเห็น ต่ำที่สุด ได้แก่ มีการกระจายอำนาจการ บริหารจากผู้บริหารสู่ครูผู้สอน จากผล การศึกษานวัตกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของครู โรงเรียน ประถม ศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานครดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าครู ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมี การนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้้อย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการเรียน การสอนของครู นักเรียนเข้าใจ สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการศึกษาการใช้วัตกรรมการ เรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

พบว่านวัตกรรมทางด้านหลักสูตรเป็น การใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและ ตอบสนองความต้องการสอนบุคคลให้มากขึ้น โดยผลการศึกษาการใช้วัตกรรมการเรียน การสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน

ประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ครูต้องผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ ทันสมัย สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ อย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการ สอนด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิภาพรรณ พินลา (2560) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจาร์ณญาณสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่าง มีวิจาร์ณญาณสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและการ พัฒนาการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญ ของการพัฒนาประเทศ อันเป็นรากฐานสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้มี ความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. เสนอแนวทางการใช้วัตกรรมการ เรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หนังสือนวัตกรรมสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม มีการสรุปเนื้อหาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ มีการนำหลักสูตรแกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการมาบูรณาการเป็นหลักสูตร บูรณาการ นักเรียนมีความสุขและไม่เบื่อหน่าย ต่อการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความกล้าคิด กล้าทำ ค้นคว้า และเรียนรู้ ด้วยตนเองมากขึ้น ในด้านสื่อการเรียนการสอน ครูให้นักเรียนทำงานกลุ่มโดยใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ นำศักยภาพของเทคโนโลยีมาใช้

ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ มีเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำได้อย่างรวดเร็ว และมีการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกนวัตกรรมการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีรูปแบบการสอนเป็นบทเรียนสำเร็จรูป และได้รับการอบรมจากกรุงเทพมหานคร

แหล่งอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัตสนา พูนผล, ชาตรี เกิดธรรม และ บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- วิภาพรรณ พินลา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 30(1), 13-34.
- สาธิต แกนมนณี และคณะ. (2543). การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดแพร่. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิน งามประโคน และคณะ. (2550). ประสิทธิภาพการสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความสนใจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม